

บทความวิจัย

เรื่อง อธิพลัทธิเหมาะต่อการปฏิวัติกรรมพหูภายใต้อะบบกรรมพหูประชานิธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979

โดย

นางสาวชมภัสสร เกิดบัญญัติษฐ

รหัสนักศึกษา 05590595

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชีย

ศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความวิจัย

เรื่อง อธิพลัทธิเหมาะต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979

โดย

นางสาวชมภัสสร เกิดบุญดิษฐ์

รหัสนักศึกษา 05590595

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชีย

ศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความวิจัย	อิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบ กัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979
ผู้เขียน	นางสาวชมภัสสร เกิดปัญญาธิษฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์ ดร.พิญ บุษบก
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “อิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลลัทธิเหมาที่มีต่อระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยภายใต้การนำของพล พต (Pol Pot) ศึกษานโยบายการปกครองประเทศและสภาพสังคมภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยและบทบาทของรัฐบาลจีนกับการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย อีกทั้งยังศึกษาผลกระทบต่อกัมพูชาในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมภายใต้การปกครองระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย โดยมีวิธีการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) อาศัยหลักฐานข้อมูลทุติยภูมิ (เอกสารชั้นรอง) ภาษาไทยสำหรับการศึกษาและเรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบของบทความวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยได้รับอิทธิพลการปฏิวัติและการปกครองปกครองประเทศมาจากลัทธิเหมา ด้วยสภาพสังคมที่เป็นสังคมเกษตรกรรมและการขึ้นชอบในตัวเหมา เจ๋อตงเป็นการส่วนตัว พล พต (Pol Pot) จึงได้นำแนวความคิดเหมามาเป็นหลักพื้นฐานในการปกครองประเทศ เห็นได้จากการดำเนินนโยบายในประเทศที่มีการสร้างสังคมคอมมิวนิสต์ การต่อต้านทางชนชั้นและการดำเนินนโยบายปิดประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่ารัฐบาลจีนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย ทั้งจากความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ

ด้านบุคลากรและการทหารต่าง ๆ รวมทั้งยังมีบทบาทให้กัมพูชาพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศเกาหลีเหนือ เป็นต้น

จากการดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวและรุนแรงของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย ทำให้เกิดการสูญเสียประชาชนจำนวนมาก เกิดโครงสร้างทางสังคมที่ผิดรูป ประชาชนอดอยากและไม่มีความรู้ แม้แต่กระทั่งสุxonามัยเบื้องต้น ภายใต้การปกครองของระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยที่มีระยะเวลาเพียง 4 ปี แต่กลับสร้างความเสียหายให้แก่ประเทศกัมพูชาอย่างมาก ทำให้ภายหลังที่สามารถขับไล่รัฐบาลเขมรแดงออกไปแล้ว ประเทศกัมพูชาตกอยู่ในสถานะที่เรียกว่าบอบช้ำในทุก ๆ ด้าน ต้องพึ่งการให้ความช่วยเหลือจากภายนอกเพื่อฟื้นฟูประเทศอย่างเร่งด่วน จะเห็นได้ว่า ภายใต้การปกครองระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยที่ได้นำฐานความคิดลัทธิเหมา มาปฏิบัติใช้โดยไม่ได้ศึกษาอย่างท่องแท้และไม่ได้พิจารณาว่าเหมาะสมกับสภาพสังคมตนเองได้ก่อให้เกิดความสูญเสียและความเปลี่ยนแปลงแก่กัมพูชาอย่างใหญ่หลวง

คำสำคัญ : ลัทธิเหมา, กัมพูชาประชาธิปไตย, เขมรแดง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องอิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979 เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450112 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ ดร. พิภู บุซบก อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ชมภัสสร เกิดปัญญาธิษฐ

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
อิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979	1
บรรณานุกรม	26
ประวัติย่อผู้วิจัย	29

อิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชา ภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979

บทนำ

ลัทธิเหมาเป็นทฤษฎีแนวทางการปกครองประเทศของเหมา เจ๋อตง (Mao Tse-tung, 1893 – 1976) ผู้นำคนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนที่เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองสู่ระบอบสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเหมา เจ๋อตง ได้ใช้แนวคิดของมาร์กซและเลนิน มาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพสังคมจีนที่เป็นสังคมเกษตรกรรม ใช้ชนชั้นชาวนาเป็นชนชั้นในการขับเคลื่อนทางสังคม ซึ่งถือได้ว่าการเอาแนวคิดของมาร์กซและเลนินมาปรับใช้นี้ เรียกว่า “แนวทางของเหมา” หรือ “ลัทธิเหมา”

ลัทธิเหมาได้แผ่ขยายและมีอิทธิพลต่อหลายประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศลาว เวียดนาม กัมพูชา เป็นต้น จากการที่ผู้นำประเทศเหล่านี้เคยไปเยือนประเทศจีนแล้วสนใจในแนวทางของเหมา เช่น พล พต ผู้นำของระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ได้ไปเยือนจีนในช่วงต้นของการปฏิวัติวัฒนธรรม เป็นต้น อีกทั้ง การมีสภาพสังคมที่ใกล้เคียงกัน ผู้นำของประเทศดังกล่าวจึงได้นำแนวทางลัทธิเหมา มาปฏิบัติใช้ในประเทศของตน ก่อเกิดการปฏิวัติประเทศที่นำมาสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการนองเลือดของประชาชน ทั้งนี้ จากที่กล่าวมาทำให้เห็นถึงผลพวงที่มาจากอิทธิพลของลัทธิเหมา

ทศวรรษที่ 1990 ประเทศกัมพูชาเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ การแย่งชิงอำนาจภายใน การกดขี่และแทรกแซงอำนาจจากจักรวรรดินิยม เกิดกลุ่มคนที่มีแนวคิดอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชาหรือรัฐบาลเขมรแดง นำโดย พล พต (Pol Pot) หรือ ซาลอท ซาร์ (Saloth Sar) ทำการเข้าปกครองกัมพูชาเมื่อ ค.ศ.1975 เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองสู่ระบบคอมมิวนิสต์ ขจัดการแทรกแซงจากจักรวรรดินิยม ภายใต้ชื่อที่ว่า “กัมพูชาประชาธิปไตย” รัฐบาลเขมรแดงหรือรัฐบาลภายใต้ พล พต ได้แต่งตั้งพวกพ้องของตนขึ้นมาปกครองประเทศ มีการแบ่งชนชั้นทางสังคม อพยพประชาชนออกสู่ชนบท สร้างวิถีชีวิตและกำหนดกฎเกณฑ์ทางสังคมแบบใหม่ ประชาชนต้องปฏิบัติตามและเชื่อฟังสิ่งที่รัฐกล่าวที่เรียกว่า “องค์การ” อย่างไม่มีข้อแม้

การปกครองกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยได้สร้างความเสียหายและการสูญเสียเป็นอย่างมาก และอิทธิพลลัทธิเหมาที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปกครองภายใต้ระบอบนี้ นอกจากนี้ จีนยังเป็นประเทศหลักที่ให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลเขมรแดงเป็นอย่างมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “อิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979” เนื่องจากการปกครองระบอบนี้ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่องานด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศกัมพูชา

วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาอิทธิพลลัทธิเหมาที่มีต่อระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยภายใต้การนำของพล พต (Pol Pot) ศึกษานโยบายการปกครองประเทศและสภาพสังคมภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยและบทบาทของรัฐบาลจีนกับการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย อีกทั้งยังศึกษาผลกระทบต่อกัมพูชาในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมภายใต้การปกครองระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย

กำเนิดลัทธิเหมาและการขยายอิทธิพลเข้าสู่กัมพูชา

กำเนิดลัทธิเหมา

ลัทธิเหมา เป็นทฤษฎีแนวทางการปกครองประเทศของเหมา เจ๋อตุง (Mao Tse – tung, 1893 - 1976) ผู้นำคนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน กล่าวคือ เป็นการนำเอาทฤษฎีลัทธิมาร์กซ์ – เลนิน มาปรับใช้ใช้กับสภาพแวดล้อมของประเทศ โดยเหมา เจ๋อตุงได้อาศัยชนชั้นชาวนาที่เป็นรากฐานของสังคมจีนเป็นชนชั้นสำคัญในการขับเคลื่อน เนื่องจากสภาพสังคมที่เป็นสังคมเกษตรกรรม อีกทั้งยังถือว่าเป็นชนชั้นล่างของสังคมที่ถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบจากระบบสังคมอันก่อน

ลัทธิเหมาให้ความสำคัญกับการต่อสู้ทางชนชั้น คัดค้านจักรวรรดินิยม ศักดินานิยม และทุนนิยม ขุนนาง โดยมีกองทัพชาวนาเป็นพันธมิตร มีการดำเนินการอุดมการณ์ที่เข้มงวดและใกล้ชิดกับประชาชน เพราะ พื้นฐานของลัทธินี้ให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นหลัก ดังคำกล่าวของเหมา เจ๋อตุง ที่ว่า “ขาด

กองทัพประชาชนก็เหมือนกับขุนพลแขนเดียว ประชาชนที่ติดอาวุธเป็นฐานที่มั่นคงและเป็นฐานที่น่าเกรงกลัวของศัตรู” (เสรี ฌ สงขลา, 2510 : 97) ทำให้ต้องรับใช้ประชาชนอย่างจริงจัง สร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาแก่ประชาชน จากหนังสือพิมพ์กองทัพปลดแอกเมื่อวันที่ 10 เมษายน ปี 1981 หวง เค่อฉิง กล่าวว่ “ความคิดเหมาเจ๋อตง เป็นผลผลิตที่หลักทฤษฎีของลัทธิมาร์กซ – เลนิน ประสานกับการปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมแห่งการปฏิวัติของประเทศจีน เป็นลัทธิมาร์กซ- เลนินที่ได้พัฒนาไปแล้วในการปฏิบัติ และการปฏิวัติประเทศจีนที่มีลักษณะพิเศษของประเทศและมีเนื้อหาที่เป็นเอกเทศของตนเอง” (เอเดการ์ สโนว์, 2525 : 218)

การขยายอิทธิพลของลัทธิเหมาเข้าสู่กัมพูชา

กัมพูชาอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองทั้งศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ล้ำค่าในอดีต ได้ตกเป็นอาณานิคมอินโดจีนในศตวรรษที่ 18 โดยอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสในรูปแบบของรัฐอารักขา ต่อมาทศวรรษที่ 1950 จากบริบททางการเมืองโลก ก่อให้เกิดคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน อันประกอบด้วย เวียดนาม ลาว กัมพูชา และจากชัยชนะของคอมมิวนิสต์จีนทำให้กลุ่มนิยมคอมมิวนิสต์ในกัมพูชาเกิดแรงบันดาลใจที่ต้องการสร้างความเป็นอิสระในประเทศของตนเอง โดยมีการจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา นอกจากนี้ พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ พรรคกรรมกรเวียดนาม พรรคปฏิวัติประชาชนลาว และพรรคปฏิวัติประชาชนกัมพูชา โดยมีเป้าหมาย คือการร่วมมือกับเวียดนาม ขับไล่ชาติอาณานิคมฝรั่งเศสออกจากอินโดจีน ในขณะเดียวกันกลุ่มปัญญาชนชาวเขมรที่ศึกษาอยู่ปารีส รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มพรรคการเมือง ที่เรียกว่า พรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส พร้อมทั้งศึกษาลัทธิมาร์กซ – เลนิน มีการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองในกัมพูชา ต่อมาหลังจากที่สมาชิกพรรคกลับมายังประเทศบ้านเกิดของตนก็ได้เข้าร่วมกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศและเผยแพร่แนวทางการปฏิวัติ

ในปี 1975 กลุ่มปัญญาชนปารีสดังกล่าว ได้เข้ามามีบทบาทภายในพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา ได้แก่ พล พต หรือ ชื่อเดิม สาลอต สาร์ (Slot Sar) เขียว สัมพัน (Khieu Samphan) เอียง สารี (Leng Sary) ฮุนิม (Hu Nim) และ โฮวโยน (Hou Youn) เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มปัญญาชนที่ได้รับการศึกษา

จากประเทศฝรั่งเศส ปัญญาชนเหล่านี้ต่างเกลียดชังในระบอบกษัตริย์ เห็นได้จากบทความที่พล พต ได้เขียนในเรื่อง “สมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือประชาธิปไตย” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของเขาเกี่ยวกับระบบกษัตริย์ได้เป็นอย่างดี กล่าวหาว่า “ประชาชน เป็นเสมือนหนึ่งสัตว์ที่ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารหรือทาสที่ต้องทำงานทั้งวันทั้งคืน เพื่อเลี้ยงดูกษัตริย์และข้าราชการ ซึ่งนับเป็นเงื่อนไขเลวร้าย” (เดวิด พี แชนด์เลอร์, 2537 : 66) อีกทั้งพล พตยังเห็นว่าระบบกษัตริย์กับระบบจักรวรรดินิยมเป็นระบบที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่กัน ทำให้รู้สึกว่าการเข้ามาแทรกแซงของชาติตะวันตกนั้นเป็นสิ่งที่สมควรต้องถูกขจัดไม่ว่าจะเป็นฝรั่งเศสหรือสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาสนับสนุนในรัฐบาลลอน นอลต่างก็กดขี่ประชาชนกัมพูชา ทำให้ปัญญาชนเหล่านั้นเกิดความรักชาติอย่างรุนแรงและต้องการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงประเทศ

ภายหลัง พล พต และกลุ่มปัญญาชน เริ่มขยายตัวและศึกษาระบบคอมมิวนิสต์อย่างจริงจังมากขึ้น พล พต เกิดความเลื่อมใสในระบอบคอมมิวนิสต์จีน จากชัยชนะของเหมา เจ๋อตุงที่ทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เป็นผลสำเร็จ และ ในปี 1966 พล พตได้เยือนประเทศจีนในช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรม ทำให้มีโอกาสได้ศึกษาสรรณิพนธ์ของเหมา เจ๋อตุง ที่เรียกว่า “สมุดปกแดงฉบับกระเป๋ายี่สิบ” เกิดแรงบันดาลใจจากคำสอน ที่ย้ำถึงการต่อสู้ที่ไม่สิ้นสุด เจตนารมณ์ของการปฏิวัติและความสำคัญของขบวนการ เกิดเป็นแบบอย่างให้นำไปปฏิบัติในช่วงที่ได้ปกครองกัมพูชา ซึ่งเห็นได้จากคำขวัญต่าง ๆ ที่ได้ใช้ในการปฏิรูปประเทศ เช่น การก้าวกระโดด สำนักคิดอิสระ การกวาดล้างศัตรูชนชั้นและสังคมนิยม เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งที่นำมาจากพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมา เห็นได้ว่า พล พต หรือ สลอท ชาร์ ผู้นำของเขมรแดง¹ ต้องการขจัดการถูกเอารัดเอาเปรียบของระบบกษัตริย์ เกิดความคิดชาตินิยมจากประวัติศาสตร์การถูกรุกรานจากชาติอื่น ๆ เช่น ชาติอาณานิคมและ ประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ภายหลังการขึ้นมามีอำนาจได้ดำเนินนโยบายที่ตัดขาดจากโลกภายนอก ประกอบกับการขึ้นชอบแนวคิดลัทธิเหมา และสังคมนิยมแบบชนบท ที่สอดคล้องกับสภาพสังคมเกษตรกรรมอย่างกัมพูชา แนวทางการล้มล้างกรอบความคิดเก่าและสร้างแนวทางใหม่ ที่เป็น

¹ เป็นชื่อเรียกของ รัฐบาลประชาธิปไตยกัมพูชาหรือพรรคคอมมิวนิสต์กัมพูชา ซึ่งในภายหลังมีการกำหนดให้ประชาชนเรียกในชื่อของอ็องการลือหรืออ็องการเลอในภาษากัมพูชาที่มีความหมายว่าองค์กรจัดตั้งสูงสุด

แนวทางของตนเองได้ทำให้ พล พต ตัดสินใจที่ใช้แนวคิดลัทธิเหมาเป็นแนวทางพื้นฐานความคิดในการปกครองประเทศ จากทรศนะของนโรดม สีหนุ กล่าวว่า “เขมรแดง เป็นผู้นิยมลัทธิเหมา เจ๋อตุง อย่างรุนแรง หลงใหลบูชาลัทธิจีนคอมมิวนิสต์ ในรูปแบบของการปฏิวัติวัฒนธรรม โดยได้ใช้เงินเป็นแม่บทของลัทธิคอมมิวนิสต์ของเขมรแดง” (นโรดม สีหนุ, 2523 : 50) อีกทั้ง เมื่อวันที่ 18 กันยายน ในพิธีฝังศพของเหมา เจ๋อตุง พล พต ได้ประกาศต่อสาธารณชนอย่างเป็นทางการครั้งแรกว่า “กัมพูชาบริหารโดยองค์การมาร์กซิสต์ - เลนินนิสต์และมีสิ่งที่จะต้องเรียนรู้อีกมากจากสรรนิพนธ์ของเหมา เจ๋อตุง” ซึ่งยอมรับว่าเป็นวรรณกรรมเล่มเดียวที่ได้อ่านเกี่ยวกับระบอบคอมมิวนิสต์

นอกจากนี้ ลีโอนิด เบรชเนฟ (Leonid Brezhnev) เลขาธิการใหญ่แห่งคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตและประธานคณะปริชิตเดียวของสภาโซเวียตสูงสุดแห่งสหภาพโซเวียต ได้กล่าวว่า “กัมพูชาปกครองโดยกลุ่มปกครองที่นิยมปักกิ่ง ยึดแบบอย่างระบบการเมืองจีน และการทำลายล้างมวลชน ในกัมพูชาก็หาใช่ได้อื่น หากมันคือการปฏิวัติวัฒนธรรมแบบจีนที่นำมาปฏิบัตินอกประเทศจีนเท่านั้น” (คลังสมุดดาวฤกษ์, 2523 : 4) จากที่กล่าวมาล้วนเป็นสิ่งยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยได้รับอิทธิมาจากลัทธิเหมา

อิทธิพลของลัทธิเหมาที่มีต่อระบบกัมพูชาประชาธิปไตยและการให้ความช่วยเหลือรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยของรัฐบาลจีน

อิทธิพลของลัทธิเหมาที่มีต่อระบบกัมพูชาประชาธิปไตย

ในเช้าวันที่ 17 เมษายน 1975 กองกำลังเขมรแดงสามารถเอาชนะและยึดอำนาจจากรัฐบาลลอนนอล ที่ได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกาได้เป็นผลสำเร็จ โดยเขมรแดงได้เลือกทำการในวันนี้เพราะตรงกับวันปีใหม่ของชาวกัมพูชา ต้องการให้ปีใหม่นั้นเป็นปีเริ่มต้นประวัติศาสตร์ของกัมพูชาใหม่ทั้งหมด ประชาชนชาวเขมรรู้จักกับรัฐบาลใหม่ในชื่อของ “องค์กรจัดตั้งระดับสูง” หรือ อังการ์เลอ (anger loeu) ไม่มีใครทราบว่ามีผู้นำนั้นเป็นใคร ไม่มีการพบปะ ปรากฏตัว หรือให้สัมภาษณ์ รัฐบาลภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ได้ออกรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กำหนดเรียกประเทศว่ากัมพูชาประชาธิปไตย โดยมี

สมเด็จพระเจ้าบรมโกศ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (กรมพระยาดำรงราชานุภาพ) และยังมีแปน นุต (Penn Nouth) คนสนิทดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ถึงแม้เจ้าสีหนุ มีตำแหน่งเป็นประมุขแห่งรัฐ แต่อำนาจทั้งหมดล้วนอยู่ที่กลุ่มเขมรแดง ทำให้ วันที่ 2 เมษายน 1976 เจ้าสีหนุก็ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่ง และถูกกลุ่มเขมรแดงกักตัวอยู่แต่ในที่พักให้เป็นเพียงสัญลักษณ์อย่างหนึ่งเท่านั้น ส่วนตำแหน่งอื่น ๆ ในรัฐบาล ต่างเป็นฝ่ายของกลุ่มเขมรแดง เช่น เขียว สัมพันธ์ ได้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุด เอียง ซารี ดำรงตำแหน่งรองนายก และโฆษกรัฐบาลด้านการต่างประเทศ ส่วน พล พต เป็นผู้คุมกำลังทหารและจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ในสนามรบ อีกทั้งยังดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการพรรค จึงเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดอย่างแท้จริง ต่อมาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 1976 ได้มีการแต่งตั้งเขียว สัมพันธ์ ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี (chairman of the state presidium of Democratic Kampuchea) และพล พต ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี (Prime Minister of Democratic Kampuchea)

ในวันที่ 17 เมษายน 1975 ประชาชนกัมพูชาต่างออกมาตามท้องถนนเพื่อแสดงความยินดี เพราะคาดว่ารัฐบาลใหม่นี้จะให้ความเป็นอยู่ที่ดี ประเทศชาติจะกลับมาสงบสุขอีกครั้งและเป็นของประเทศอย่างแท้จริง รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยต้องการเปลี่ยนแปลงประเทศ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ไปในรูปแบบใหม่ ทำให้ในวันนั้นเองได้ทำการอพยพประชากรออกจากเมืองภายใน 24 ชั่วโมง² ด้วยกองทัพของตนเองที่ชื่อว่า “เขมรแดง” โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ชายวัยรุ่น อายุ 14 – 15 ปี แต่งกายด้วยชุดชวานาสีดำ ติดอาวุธ อ้างว่า “อเมริกาจะมาทิ้งระเบิด” หรือ “เป็นคำสั่งจากอังกาสี” ให้ประชาชนทิ้งสิ่งของทั้งหมด “อังกาสีมีคำสั่งขอร้องให้ขอยืมรถจักรยานยนต์ของคุณไว้ใช้ อังกาสีมีคำสั่งขอร้องให้คุณขับรถไปให้ผม” (คลังสมุดดาวฤกษ์, 2523 : 124) รัฐบาลใหม่ได้เคลื่อนย้ายประชาชนออกจากเมืองและทำการเปลี่ยนแปลงประเทศอย่างรวดเร็ว

² ชีระ นุชเปี่ยม จาก อินโดจีนภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตั้งแต่ ค.ศ. 1975 – 1991 ได้ให้เหตุผลในการอพยพประชาชนออกจากเมือง ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ต้องการเพิ่มผลผลิตเพื่อหลีกเลี่ยงความอดอยาก และแก้ไขปัญหาประชากรในเมืองมากเกินไป ส่วนด้านความมั่นคง คือ เป็นการควบคุมประชาชนในขณะที่พลกำลังของฝ่ายปลดปล่อยมีไม่มากพอ

จากที่กล่าวไปเบื้องต้นว่าระบบกัมพูชาประชาธิปไตยได้รับอิทธิพลของลัทธิเหมา ในช่วงของการปฏิวัติวัฒนธรรม จากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีความชื่นชอบเหมา เจ๋อตุงเป็นการส่วนตัว และด้วยสภาพภูมิประเทศที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ พล พต ผู้นำของเขมรแดงได้นำเอาพื้นฐานความคิดลัทธิเหมา มาปรับใช้ในกัมพูชา โดยอิทธิพลลัทธิเหมาที่มีต่อการปกครองระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย มีดังนี้

1. คอมมูนประชาชน

การเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากกรุงพนมเปญ ทำให้ประชาชนที่เคลื่อนย้ายเหล่านั้น เป็นประชาชนที่ถูกเรียกว่า “ประชาชนรุ่น 17 เมษา” หรือ “ประชาชนใหม่” เนื่องจากรัฐบาลต้องการจะปฏิวัติสังคมและเศรษฐกิจที่มีสภาพเสื่อมโทรม จากการทำสงครามมาอย่างยาวนาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลลอน นอล เช่น การคอร์รัปชัน การแทรกแซงบริหารท้องถิ่น ความโหดร้ายของทหาร และการบังคับซื้อข้าวจากประชาชน อีกทั้งการทิ้งระเบิดของสหรัฐอเมริกาทำให้พื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตรเสียหายก็เป็นอีกหนึ่งสาเหตุ เกิดการบริหารประเทศในรูปแบบของคอมมูนประชาชนตามแบบสาธารณรัฐประชาชนจีน การอพยพประชาชนออกจากเมืองหลวงสู่ชนบท ทำให้ในเมืองเหลือเพียงข้าราชการพลเรือน และคนงานที่รับจ้างทำงานในโรงงานเหลือเพียงบางแห่งอยู่เท่านั้น สถานทูตต่างประเทศต่างขาดการติดต่อ เนื่องจากไม่มีโทรศัพท์ไว้ใช้ติดต่อกันหรือแม้จะติดต่อกับกระทรวงการต่างประเทศก็ไม่สามารถติดต่อได้ เสรีภาพของนักการทูตถูกจำกัด (ยกเว้นสถานทูตจีนเท่านั้น) มีการประกาศยกเลิกสถาบันและกิจการต่าง ๆ ที่มีอยู่เช่น ระบบเงินตรา ธนาคาร ตลาด โรงเรียน และวัด พุทธศาสนา เป็นต้น และเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจเป็นสังคมนิยมที่พึ่งพาตัวเอง

คอมมูนประชาชน คือ ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนรวม ที่รัฐเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว ประชาชนทำงานให้แก่รัฐและทุกคน ๆ จะได้รับค่าตอบแทนเท่ากันไม่ว่าผู้นั้นจะทำงานมากกว่าหรือน้อยกว่า ทุกอย่างในระบบคอมมูนจะถูกจัดสรรโดยคอมมูนนั้น ๆ โดยมีรัฐเป็นผู้ดูแลและเป็นผู้กำหนดนโยบายการผลิต ดำเนินการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองกล่าวคือ ประชาชนกัมพูชาทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการผลิต ไม่ว่าจะ เป็นพระ ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้หญิงตั้งครรภ์ ล้วนแต่ไม่ได้รับการยกเว้น ประชาชนไม่มีสิทธิเลือกกว่าจะเข้าร่วมกับคอมมูนใด ทำอาชีพอะไร ไม่มีการจ่ายค่าแรงงาน ทุกคนได้รับค่าตอบแทนการทำงาน คือ อาหาร

สำหรับการดำรงชีวิต แต่ละคอมมูน จะมีครอบครัวประมาณ 10 - 15 ครอบครัวรวมอยู่ด้วยกัน แต่ละครอบครัวจะได้รับพื้นที่ครอบครัวละประมาณ 1,500 - 2,000 ตารางเมตร เพื่อทำประโยชน์ นอกเหนือจากงานที่คอมมูนเป็นผู้กำหนด อีกทั้งคอมมูนยังมีหน้าที่จัดสรรอาหารและชั่วโมงการทำงานให้แก่ประชาชน

ระบบคอมมูนทำให้ประชาชนกัมพูชาต้องทำงานเป็นเวลา 12 - 13 ชั่วโมงต่อวัน ตั้งแต่เวลาตี 5 ถึง 5 ทุ่ม ไม่มีวันหยุด และไม่มีเวลาพักผ่อนตลอดวันการทำงาน หากไม่ทำงานก็จะไม่ได้รับอาหารและอาจถูกทำโทษ เช่น การทรมานร่างกาย ดังนั้น เพื่อแลกกับความอยู่รอด ทำให้ทุกคนต้องทำงานอย่างหนักเพื่อให้หัวหน้าคอมมูนเห็นว่ามีความตั้งใจทำงานแลกกับอาหารดำรงชีวิต โดยอาหารส่วนมากคือ ข้าวกับเกลือ สองมื้อต่อวัน ในช่วงแรก ๆ ของการทำคอมมูนยังพอมีอาหารพิเศษแจกจ่ายประชาชนบ้าง เช่น ข้าวต้มกับปลา แต่ระยะหลัง ๆ ผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอ ทำให้อาหารเหล่านั้นถูกลดลงเรื่อย ๆ จนเหลือเพียง น้ำต้มข้าวเท่านั้น หรือบางวันอาจจะไม่ได้รับอาหารแจกจ่ายเลย ชาวเขมรผู้หนึ่งกล่าวว่า “เราถูกใช้เหมือนเป็นเครื่องจักร เพียงแต่พวกเขมรแดงยังไม่ได้ให้น้ำมันหล่อลื่นพวกเราเท่านั้น” (อีวา มิสลิวิค, 2534 : 7) เป็นคำกล่าวที่สะท้อนให้เห็นว่าภายใต้การปกครองนี้ ทำให้ประชาชนต้องทำงานอย่างหนักเหมือนเครื่องจักรเพื่อแลกกับการดำรงชีวิตอยู่

ระบบการกินข้าวในคอมมูนจะมีรูปแบบ คือ การกินรวมกันเป็นกลุ่ม บางกลุ่มอาจมีจำนวนสมาชิกถึง 600 คน การกินข้าวรวมกันเช่นนี้จะช่วยให้รัฐสามารถสอดส่องและควบคุมประชาชนได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังสามารถกำหนดค่าใช้จ่ายหรือค่างบประมาณในส่วนนี้ได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ ประชาชนมีสิทธิได้รับสวัสดิการจากรัฐ คือ เสื้อผ้าคนละ 1 ชุดต่อปี โดยมีเสื้อจำนวน 1 ตัวและกางเกงจำนวน 2 ตัว

ใน 1975 เป้าหมายหลักของประเทศ คือ การส่งออกข้าว เกิดคำขวัญที่ว่า “ข้าวเปลือก 3 ตันต่อเฮกตาร์”³ “ก้าวกระโดดไปข้างหน้าครั้งยิ่งใหญ่” “หากเรามีข้าว เราก็มียุคทองทุกอย่าง” ซึ่งเป็นคำขวัญที่ได้ลอกเลียนมาจากจีนทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีการเน้นผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ เช่น ข้าวโพด มะพร้าว

³ ชื่อหน่วยพื้นที่ตามมาตราเมตริก 1 เฮกตาร์ เท่ากับ 10,000 ตารางเมตร หรือประมาณ 6 ไร่ 1 งาน

ยาสูบ ปอกระเจา และฝ้าย เป็นต้น โดยผู้นำกัมพูชาได้เห็นว่าการกำหนดเช่นนี้ผลิตไม่เพียงพอภายในประเทศเท่านั้นแต่ยังสามารถส่งออกต่างประเทศเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศได้อีกด้วย และมีการวางแผนที่จะนำเข้าเครื่องมือเครื่องจักรสำหรับการเป็นสังคมอุตสาหกรรมในอนาคต จากข้อมูลระบุว่าก่อนปี 1970 การผลิตข้าวเปลือกในกัมพูชาเฉลี่ยมีไม่ถึง 1 ตันต่อเฮคตาร์ ซึ่งเป็นการยากที่จะมีผลผลิตมากขึ้น 3 เท่าภายในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปี ผลที่เกิดขึ้น คือ ผลิตไม่เพียงพอ เนื่องจากชลประทานของกัมพูชาในขณะนั้นมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ ทั้งยังมีการเสียชีวิตของประชาชนที่ถูกเกณฑ์มาใช้แรงงานจากการทำงานอย่างหนักและไม่คุ้นชินกับสภาพชีวิต เกิดการขาดแคลนอาหาร ประชาชนที่ป่วยไม่ได้รับการดูแลรักษา อีกทั้งยังต้องใช้แต่เพียงแต่ยาสมุนไพรเท่านั้น ถ้าเกิดไข้ยาคะวันตงแล้วหัวหน้าคอมมูนจับได้ หรือมีผู้อื่นเห็นจะถูกลงโทษโดยทันที ซึ่งการให้ความสำคัญกับการแพทย์เช่นนี้ กล่าวได้ว่า เป็นการลอกเลียนแบบนโยบาย “หมอเท้าเปล่า” ของจีน ที่กัมพูชามองว่าเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย แต่หมอที่มารักษาของกัมพูชาส่วนมากมีอายุไม่เกิน 15 ปี อีกทั้งมีการรักษาโดยขาดสุขอนามัยที่ดีและไม่ได้มีความเชี่ยวชาญทางการแพทย์อย่างแท้จริง (คลังสมุดดาวฤกษ์, 2523 : 202)

ต่อมาวันที่ 21 สิงหาคม 1976 รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนา 4 ปี เป็นแนวทางการบริหารและพัฒนาประเทศสำหรับการสร้างรัฐสังคมนิยมในทุก ๆ ด้านของประเทศ ด้วยวิธีการทำนารวม และอุตสาหกรรมรวม นำเงินที่ได้จากการส่งออกสินค้าเกษตรไปช่วยในการผลิตเกษตรอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง ผลิตโรงงานอุตสาหกรรมเล็กที่ผลิตสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เสื้อผ้า จาน หม้อ กระทะ แปรงสีฟัน ยาสีฟัน เครื่องใช้จิปาละ โดยกำหนดว่าจะต้องผลิตให้ได้ 60 – 100 เปอร์เซ็นต์ รวมทั้งรวมแผนกิจการน้ำมันปิโตรเลียมและถ่านหินเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังตั้ง “โรงงานถลุงเหล็กที่ได้มาตรฐานของต่างชาติ” อีกด้วย การส่งออกสินค้าการเกษตรส่วนมากถูกส่งออกไปยังประเทศจีน ส่วนการนำเข้า จะนำเข้าสินค้าประเภทตะปูควง อะไหล่ เครื่องจักรกลทางด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม สินค้าจำเป็นสำหรับยังชีพ และอุปกรณ์ทางการทหาร การวางแผนเช่นนี้ของกัมพูชาไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ เนื่องจากขาดการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสังคม สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย การขาดบุคลากรที่มีความรู้ และแรงงานจำนวนมาก ดังที่ หัว กัวเฟิง รองนายกรัฐมนตรีจีน ได้แสดงทรรศนะที่แสดงให้เห็นว่า ผู้นำ

กัมพูชาไม่ได้คิดว่าอะไรเหมาะสมกับประเทศของตนเองเพียงแต่คิดว่าอะไรที่ดีพอต่อจีนก็จะดีพอต่อ กัมพูชาเช่นกัน (เดวิด พี แชนด์เลอร์, 2537 : 197)

2. การต่อต้านทางชนชั้น

ระบบกัมพูชาประชาธิปไตยได้ต่อต้านผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้ที่ได้รับการศึกษาจาก ต่างประเทศทั้งครู อาจารย์ ปัญญาชน แพทย์ ผู้ที่นิยมตะวันตกและโดยเฉพาะทหารหรือข้าราชการใน รัฐบาลลอน นอล ต่างถูกกำจัด กวาดล้าง ผลที่ตามมา คือ เกิดการขาดแคลน ทำให้บางครั้งสมาชิกพรรค บางคนต้องทำหน้าที่ถึง 2 อย่าง ได้แก่ การสอนหนังสือและบริหารประเทศ อาชีพบางอย่างที่ต้องการ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางก็ไม่สามารถทำได้ เช่น งานทางด้านเกษตรที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญทางการ ชลประทาน การต่อต้านทางชนชั้นที่รุนแรง นำมาสู่การจัดบุคคลต่าง ๆ โดยไม่ได้อาศัยหลักฐานที่แท้จริง ก่อให้เกิดการทรมานและสังหารศัตรูเป็นจำนวนมาก เช่น ที่ศูนย์สอบสวนของรัฐในกรุงพนมเปญ หรือ เอส 21 เป็นศูนย์สอบสวนทางการที่ดัดแปลงมาจากโรงเรียน เรียกอีกชื่อว่า ตูลสเล็ง (Tuol Sleng) โดย เป็นสถานที่ที่ใช้กักขังและทรมานนักโทษ อาครล้อมไปด้วยลวดหนาม มีอุปกรณ์นักโทษอย่างครบครัน ผู้ ถูกนำตัวมาสถานที่แห่งนี้นั้น เป็น “อาชญากรที่เป็นอันตรายพิเศษ” ที่วิจารณ์หรือต่อต้าน แสดงความไม่ พอใจกับการปกครอง หรือเป็นสายลับให้กับต่างชาติ ส่วนอาชญากรรมเล็กน้อย ได้แก่ ผู้ที่ทำงานไม่ดี ติ เรื่องอาหาร จะถูกดำเนินการในตอนนั้นเลยด้วยวิธีการทรมานร่างกาย ไม่เพียงแต่พวกวิจารณ์ หรือพวก กบฏเท่านั้น แต่ผู้รู้เรื่องราวเกี่ยวกับพล พต มากเกินไปก็ต้องถูกกวาดล้างด้วย โดยจากหลักฐานที่ สามารถนับจำนวนผู้เสียชีวิตจากสถานสอบสวนแห่งนี้มีจำนวนประมาณ 20,000 คน และ หากรวมกับผู้ที่ ถูกสังหาร หรือ ผู้ที่ป่วยเสียชีวิต ทั้งประเทศมีจำนวนทั้งหมดเกือบประมาณ 3 ล้านคน

นอกจากนี้ยังมีการสร้างสังคมที่มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจน โดยแบ่งชนชั้นตามความจงรักภักดีต่อ ระบบการปกครอง ให้อภิสิทธิ์แก่ผู้ที่ตนเองคิดว่าดีในสายตาคอมมิวนิสต์ ใช้แรงงานหนักที่เห็นว่าไม่ดี สตีฟ เฮเตอร์ กล่าวว่าเขมรแดงแบ่งประชาชนออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้ “นักเต็มสิทธิ์” (full rights) “นักเตรียม” (candidate) และ “นักเดน” (deposited, depositee, parasitic) โดย “นักเต็มสิทธิ์” จะได้รับการปัน อาหารอย่างเต็มที่ มีสิทธิ์เข้าร่วมองค์กรทางการเมืองและสามารถเป็นสมาชิกของพรรคได้ทุกตำแหน่ง

“นักเตรียม” เป็นลำดับที่สองของผู้ได้รับการปันสิ่งของ สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ในระดับชั้นล่าง ส่วน “กลุ่มเดน” เป็นกลุ่มสุดท้ายที่จะได้รับการปันสิ่งของและเป็นกลุ่มแรกที่จะต้องถูกลงโทษ (ริบตี บัวคำศรี, 2547 : 118) การแบ่งชนชนทางสังคมเช่นนี้มีลักษณะคล้ายกับการแบ่งชนชั้นของจีนในช่วงการปฏิวัติวัฒนธรรมที่มีการแบ่งชนชั้นตามผู้ที่เคยถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมก่อน กล่าวคือ มีการให้อภิสิทธิ์แก่ชนชั้นชาวนา และทำลายชนชั้นที่เห็นต่างหรือพวกชนชั้นนายทุน กระทำเช่นนี้ทำให้การแบ่งแยกที่ก่อเกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับประชาชน ประชาชนกับรัฐบาล ความขัดแย้งภายในพรรคและในระหว่างท้องถิ่น

3. ยกเลิกแบบแผนดั้งเดิม

กัมพูชาประชาธิปไตยได้กำหนดยกเลิกแบบแผนการดำเนินชีวิตของประชาชนไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้ภาษา กล่าวคือ ประชาชนทุกคนต้องเลิกใช้นามสกุล มีการกำหนดระเบียบใหม่ที่อนุญาตให้ชาวกัมพูชาใช้ได้เพียงรับการเรียกขานชื่อเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ควบคุมและรัฐบาลจะใช้ชื่อปลอมที่เรียกกันง่าย ๆ และใช้คำข้างหน้าว่า “มิตร” (สหาย)

เครื่องแต่งกาย ทุกคนจะต้องใส่เสื้อผ้าฝ้ายที่มีสีดำหรือสีกลม ผู้ชายสวมใส่เสื้อกับกางเกง ส่วนผู้หญิงสวมใส่เสื้อกับผ้าถุงเท่านั้นและมีผ้าพันคอเป็นลายตารางหมากรุกสีแดง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์การแต่งกายอย่างหนึ่งของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย ประชาชนไม่มีสิทธิเสรีภาพเลือกการแต่งกายของตนเอง ไม่สามารถสวมใส่เสื้อผ้าสีอื่นที่แตกต่างได้ หรือแม้แต่กระทั่งทรงผมของผู้หญิง ต้องเป็นทรงผมทรงนักเรียน ตัดตรง ยาวตึงหูเท่านั้น ไม่มีเครื่องประดับตกแต่งผม

ขนบธรรมเนียม ประเพณีถูกสั่งระงับ ห้ามมีการเฉลิมฉลองเทศกาลต่าง ๆ ยกเลิกการนับถือศาสนา พระสงฆ์ถูกสึก นำมาเป็นแรงงานในคอมมูน พระพุทธรูปถูกทำลาย วัด โบสถ์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุถูกทิ้งขว้าง มีการเผาทำลายหรือทำให้เสียหาย เช่น มีการตัดเศียรพระพุทธรูป นำพระพุทธรูปไปทิ้งไว้กลางป่า เป็นต้น ศิลปวัฒนธรรมประเภทการฟ้อนรำ ดนตรีพื้นบ้าน กลายเป็นเครื่องมือโฆษณาการปฏิวัติ ทุก ๆ วันในคอมมูน จะเปิดนโยบายการปฏิวัติ แนวทางการปฏิวัติประเทศ จัดอบรมแก่สมาชิกในคอมมูน ตอนกลางคืนมักเปิดเพลงปลุกใจการปฏิวัติ ขณะนั้นประเทศมีการเสนอข่าวทางเดียว

คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐ ที่พร่ำสอนประชาชนเกี่ยวกับลัทธิและระบอบการปกครอง ปิดโอกาส การรับรู้จากภายนอกของประชาชน มีหนังสือพิมพ์ที่สามารถตีพิมพ์ได้เพียงฉบับเดียว ที่ชื่อว่า “ปฏิวัติ” ถือได้ว่ารัฐบาลได้ใช้สื่อและวัฒนธรรมทุกช่องทางเป็นกระบวนการขัดเกลากลุ่มชนและอบรมประชาชนเกี่ยวกับ การปฏิวัติของประเทศ นอกจากนี้ยังมีการบังคับแต่งงานกันระหว่างประชาชน เนื่องจากรัฐบาลกัมพูชา ประชาธิปไตย มีความชาตินิยมอย่างแรงกล้า ต้องการสร้างประชาชนที่ถือว่าเป็นสายเลือดของชาวเขมร แดงที่แท้จริง จึงนำเอาคนหนุ่มสาวแต่ละหมู่บ้าน ที่เห็นว่าสามารถเป็นชาวเขมรแดงได้อย่างบริสุทธิ์มา แต่งงานกัน เพื่อหล่อหลอมให้เป็นกำลังขับเคลื่อนในอนาคต ทั้งที่หนุ่มสาวเหล่านั้นอาจไม่เคยพบกันมาก่อน โดยอาศัยวิธีการ คือ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของแต่ละหมู่บ้านจะเป็นผู้คัดเลือกว่าใครจะเป็นสามีภรรยา กัน หรือจับคู่แต่งงานโดยดูจากตำแหน่งที่นั่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่จะประกาศว่าให้ใครสามารถเป็นสามีภรรยา กัน ได้หรือประกาศว่าผู้ที่นั่งข้าง ๆ คือคู่สามีภรรยาของเรา ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายการเพิ่มประชากรรูปแบบ หนึ่งของภาครัฐ

การศึกษาโรงเรียนกลายเป็นสิ่งว่างเปล่า โรงเรียนถูกปิด นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนได้ หนังสือ ถูกโยนทิ้งลงแม่น้ำโขงหรือถูกนำไปเผา ครูถูกนำไปคุมขัง นักศึกษาถูกล้างสมอง ให้เชื่อและศรัทธา เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการต่อสู้ แนวทางการปฏิวัติ และวิเคราะห์หาศัตรู เขวachenเกิดความรู้สึกว่าตนมี อำนาจในการกำหนดให้ชีวิตของใครตกอยู่ในอันตรายใด ๆ เมื่อไรก็ได้ เป็นการทำลายความผูกพันทาง ครอบครัว มีการแยกเด็กออกจากพ่อแม่นำไปปลูกฝังระบอบการปฏิวัติ เพื่อศึกษาการเมืองให้เข้าใจถึง กระบวนการการปฏิวัติประเทศและแนวคิดของพรรค

การเก็บออม เนื่องจากกิจการธนาคารและระบบเงินตราของประเทศถูกระงับ ทำให้ประชาชนไม่สามารถมีเงินมาเก็บออมได้ อีกทั้งสิ่งมีค่าและทรัพย์สินต่างถูกยึด จะมีก็แต่การเปลี่ยนทางสิ่งของบางชนิด เท่านั้น แต่เมื่อระบบของประเทศเป็นเช่นนี้ ตอนแรก ๆ ประชาชนอาจสามารถหาที่แลกเปลี่ยนสินค้าได้อยู่ แต่ระยะหลัง ๆ การแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นเรื่องที่ยากขึ้น เพราะไม่มีรายได้ และไม่มีสิ่งของไป แลกเปลี่ยน เนื่องจากระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์

4.ชนบทล้อมเมือง

ชนบทล้อมเมืองหรือป่าล้อมเมือง คือ การสร้างฐานกำลังจากพื้นที่ในชนบทแล้วจึงค่อย ๆ ปิดล้อมเข้ามาในเมือง โดยอาศัยชนชั้นชาวนาเป็นตัวละครสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิวัติ เพราะเชื่อว่ากำลังที่มาจากรากฐานของสังคมสามารถสร้างความเสียหายได้ จึงนิยมเข้าหาชาวนา ช่วยเหลือชาวนาที่ยากลำบาก เพื่อให้ชาวนาเหล่านั้นไว้วางใจ ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่นที่สำคัญของลัทธิเหมาอย่างหนึ่ง เห็นได้จากคำปราศรัยของหลิน เปียว รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีกลาโหม ตีพิมพ์เมื่อ เดือนกันยายน ปี 1965 ที่กล่าวถึงชัยชนะของสงครามประชาชน โดยให้ความเห็นว่าพื้นที่ชนบทสามารถปิดล้อมและสร้างความเสียหายให้แก่พื้นที่เมืองได้และควรเกิดขึ้นตามกระแสคลื่นไหวของตนเองมากกว่าภายใต้การชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ต่างประเทศ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องยึดมั่นในนโยบายพึ่งตนเอง พึ่งพาความเข้มแข็งของมวลชนของตนเอง” (เดวิด พี แชนด์เลอร์, 2537 : 127)

ภายใต้การนำของพล พต กลุ่มเขมรแดงจึงพยายามสร้างแนวร่วมประชาชนตามแบบจีน สร้างระบบทหารขึ้นทั่วทั้งประเทศ มีการเข้าไปปลุกปั่นชาวนาในภูมิภาคต่าง ๆ ให้ลุกขึ้นมาต่อต้านรัฐบาล แต่การลุกฮือของชาวนาในกัมพูชาถือเป็นการลุกฮือในวงจำกัด ไม่ได้ขยายไปทั่วประเทศอย่างประเทศจีน และด้วยความโหดร้ายของเขมรแดง ทำให้ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนได้ เนื่องจาก ขาดโครงสร้างทางสังคม ขาดประสบการณ์และเจ้าหน้าที่ทั้งจำนวนและประสบการณ์ ทำให้การชักจูงใจคนล้มเหลว และนำมาสู่การถูกโค่นล้มของระบอบการปกครองได้ง่าย ซึ่งต่างจากแนวทางของเหมา เจ๋อตงที่ประชาชนเป็นรากฐานกำลังการปฏิวัติและเป็นฐานกำลังที่คอยสนับสนุนรัฐบาล จึงสามารถกล่าวได้ว่าสงครามประชาชนของกัมพูชาเป็นสงครามประชาชนที่ไม่ประสบความสำเร็จ และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพสังคมที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนเข้าสู่สังคมนิยมคอมมิวนิสต์แบบเหมา เจ๋อตง

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าพื้นฐานนโยบายการปกครองภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ทั้งจากการสร้างระบบคอมมิวนิสต์ประชาชน การต่อต้านทางชนชั้น การยกเลิกแบบแผนเดิมของสังคมและสงครามประชาชน เป็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าระบบกัมพูชาประชาธิปไตยที่นำโดยพล พต เป็นระบบการ

ปกครองที่ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิเหมาอย่างแท้จริง แต่การนำเอาลัทธิเหมา มาใช้เป็นพื้นฐานการปกครอง ยังขาดการศึกษาวิเคราะห์และความเข้าใจของระบอบการปกครองและแนวทางการปฏิบัติทำให้สิ่งที่นำมาปฏิบัติไม่เกิดผลสำเร็จและเกิดผลกระทบตามมาในภายหลัง

การให้ความช่วยเหลือรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย ของรัฐบาลจีน

การให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคง

กัมพูชากับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเวียดนามมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดี สาเหตุที่กัมพูชาและเวียดนามไม่เป็นมิตรกันเท่าที่ควรทั้งที่เป็นเพื่อนบ้านกัน มีสาเหตุทั้งหมด 3 ประการ ดังนี้ ประการแรก คือ การมีภูมิประเทศติดต่อกันระหว่างกัมพูชาและเวียดนามทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งเขตชายแดนกันมาอย่างยาวนาน ประการที่สอง คือ ความขัดแย้งทางด้านประวัติศาสตร์ในช่วงอาณานิคมที่ชาติอาณานิคมฝรั่งเศสได้ให้คนเวียดนามเข้ามาบริหารประเทศกัมพูชา เนื่องจากเล็งเห็นถึงศักยภาพของคนเวียดนาม คนเวียดนามจึงได้ใช้โอกาสนี้เข้ามาทำการค้าเอาแร่เอาเปรียบ หรือมาในรูปแบบของข้าราชการที่เข้ามาดขี่คนกัมพูชา ทำให้เกิดความไม่พอใจและรู้สึกไม่ยุติธรรมเพราะพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ของบ้านตนเอง คนเวียดนามไม่มีสิทธินี้ และประการสุดท้ายคือ การเข้ามาของคนเวียดนามได้นำเอาวัฒนธรรมของตนเองเข้ามา เกิดความขัดแย้งกันระหว่างวัฒนธรรมเวียดนามและวัฒนธรรมเขมร และคนกัมพูชา รู้สึกว่าวัฒนธรรมของตนเองสูงกว่าวัฒนธรรมของเวียดนาม เนื่องจากในอดีตเป็นอาณาจักรขอมที่เจริญรุ่งเรืองทำให้เกิดความแตกต่างทางวัฒนธรรม จากสาเหตุที่กล่าวมาทำให้เวียดนามและกัมพูชาได้ทำสงครามกันอยู่เรื่อย ๆ

ในทศวรรษที่ 1960 จีนและสหภาพโซเวียตซึ่งถือเป็นประเทศมหาอำนาจได้ขัดแย้งกัน ที่เกิดจากการตีความลัทธิมากซ์ - เลนินที่แตกต่างกัน ทั้งสองประเทศต่างหาพันธมิตรเป็นฝ่ายของตนเอง ซึ่งในขณะนั้นประเทศรอบ ๆ จีน ต่างสนับสนุนสหภาพโซเวียต รวมทั้งเวียดนาม ทำให้จีนมีความกังวลว่าหากกัมพูชาได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตอีกจะทำให้จีนถูกปิดล้อมด้วยพันธมิตรของสหภาพโซเวียต ดังนั้น จีนจึงดำเนินนโยบายต่างประเทศด้านความมั่นคงแก่กัมพูชา เพื่อป้องกันอิทธิพลของสหภาพโซเวียต โดยใช้กัมพูชาเป็นเครื่องมือในการต่อต้านเวียดนาม เห็นได้จากมีการขนส่งยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ จาก

จีน ไม่ว่าจะเป็นอาวุธ เครื่องบิน รถถัง อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งกองทัพกว่า 20 กองพล ซึ่งนับว่าเป็น กองทัพขนาดใหญ่สำหรับกัมพูชาขณะนั้นให้แก่กัมพูชา นอกจากนี้ยังมีที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ของจีนอีก 20,000 คนในกัมพูชา ทหารกัมพูชาคนหนึ่งกล่าวว่า อาวุธจากจีนที่ส่งมาให้กัมพูชานั้นมี หมายเลข 800 สลักติดอยู่ หมายถึง ประชาชนจีน 800 ล้านคน กล่าวคือ ประชาชนกัมพูชา 8 ล้านคน ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนจีน 800 ล้านคนให้สามารถเอาชนะเวียดนามที่มี 50 ล้านคนได้ อี้ จัน ถ่อน ผู้ช่วยบังคับกองพันแห่งกองพลที่สาม กล่าวว่า “จีนผลักดันให้เราทำสงคราม เพราะจีนเกลียด เวียดนาม ก็เพราะจีนนั้นแหละที่ทำให้เราต้องรบอยู่เรื่อย” (คลังสมุดดาวฤกษ์, 2523 : 22)

เมื่อเวียดนามใช้กำลังบุกและยึดครองกัมพูชา จีนมีส่วนร่วมตัดสินใจช่วยเหลือกัมพูชา ประชาธิปไตย และกองกำลังเขมรที่ต่อสู้ โดยระดมพลประมาณ 200,000 คน เข้าโจมตีเวียดนามใน จังหวัดที่ติดต่อกับจีน ภายใต้ที่ว่าการกัมพูชาเป็นมิตรและเป็นรัฐในความอุปถัมภ์ของจีน เห็นได้จาก สัมภาษณ์ของนายหัน เหียน หลุง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีน โดยนายัน จันดา ผู้สื่อข่าวของ Far Eastern Economic Review รายงานว่า “จะต้องเข้าใจว่า กองทัพที่แท้จริงในกัมพูชา ที่สามารถต่อต้านเวียดนาม คือกองกำลังของกัมพูชาประชาธิปไตย ถึงแม้จะยังมีกองกำลังอื่นๆ แต่เป็น เพียงกลุ่มย่อย ๆ เท่านั้น ” (เขียน ธีระวิทย์, 2524 : 93) จากเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้เห็นว่าจีนมีบทบาท ให้ความช่วยเหลือรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยทางด้านความมั่นคง ไม่ว่าจะเพื่อความมั่นคงของจีนเอง หรือการต้องการขยายอิทธิพลลงมาตะวันออกเฉียงใต้ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าการให้ความช่วยเหลือเช่นนี้ของ จีนทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ สามารถทำให้รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยป้องกันการรุกรานของชาติเพื่อน บ้านและมีอาวุธที่เพียงพอต่อการทำสงครามในประเทศของตน

การให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ

ความช่วยเหลือจากจีนทางด้านเศรษฐกิจจะเน้นไปที่การปรับปรุงอุตสาหกรรมเก่า ช่วงก่อนการ ปฏิวัติหรืออุตสาหกรรมที่สร้างขึ้นใหม่ โดยในค.ศ. 1975 - 1978 จากบทสัมภาษณ์ เอียง ธีรวิทย์ ภรรยา เอียง สารี และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการวัฒนธรรมของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย กล่าวว่า มี ผู้เชี่ยวชาญจีนในกัมพูชาประมาณ 4,000 คน ให้ความช่วยเหลือทางด้านสร้างโรงงานทอผ้า ซ่อมรถยนต์

ทำระบบชลประทาน นอกจากนี้ยังมีจอบ 2 ล้านเล่ม และรถแทรกเตอร์ ตามคำขอของพล พต เพื่อใช้ในการทำการเกษตร อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือทางการเงินปีละกว่า 1 พันล้านหยวน (เขียน อีระวิทย์, 2543 : 215)

ปลายปี 1977 เฉิน หยงกู่ย (Chen younggui) สมาชิกโปลิตบูโร⁴ ได้เดินทางเยือนกัมพูชา โดยมีจุดประสงค์ คือ ต้องการสอนกัมพูชาเกี่ยวกับเกษตรกรรมแบบ “ต้าไฉ้” ที่แพร่หลายในภาคเหนือของจีน ระหว่างการเยือนครั้งนี้ เฉิน หยงกู่ย กล่าวยกย่องนโยบายในกัมพูชาว่า “เป็นการเดินในแนวทางถูกต้องที่สุด” และ พล พต ได้ทำหน้าที่เจ้าบ้านที่ดียิ่งโดยการอยู่เคียงข้างเฉิน หยงกู่ย ทุกแห่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า พล พต พร้อมทั้งจะทำทุกอย่างเพื่อแสดงความเคารพและพร้อมที่จะรับความช่วยเหลือทางการทหารจากจีน (คลังสมุดดาวฤกษ์ 2523 : 201)

ในวันที่ 7 กรกฎาคม 1978 มีการจัดงานเลี้ยงรับรองกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากจีน ที่พระราชวังจัมคาร์มอน เอกอัครราชทูตจีนได้กล่าวว่า “ตลอดระยะเวลาที่ทำงานอยู่ในกัมพูชา เราได้เห็นแล้วว่าประชาชนภายใต้การนำของพรรคดำเนินการปฏิวัติแบบสังคมนิยมได้สำเร็จเพียงไร กำลังสร้างสรรค์ลัทธิสังคมนิยมภายใต้เงื่อนไขแห่งเอกราชและอธิปไตยอย่างไร ได้เพิ่มความมั่นคงแก่การปฏิวัติด้วยประสบการณ์ใหม่ เราได้ร่วมงานกันเสียสละและเอาชนะความยากลำบากและอุปสรรคทั้งหมด ด้วยความพยายามที่จะยกระดับวัฒนธรรมและวัตถุของประชาชน.....” (คลังสมุดดาวฤกษ์ 2523 : 201) จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของจีนกับกัมพูชา เป็นความสัมพันธ์ที่กลมเกลียว กัมพูชาไม่เพียงแต่เป็นฝ่ายเข้าหาจีนฝ่ายเดียวเท่านั้น แต่จีนเองก็ได้มีการเยือนกัมพูชาและยกย่องนโยบายที่กัมพูชาได้ดำเนิน เนื่องจากนโยบายของกัมพูชา อาจกล่าวได้ว่าเป็นนโยบายที่ได้นำมาจากเหมา เจ๋อตุง จากคำพูดดังกล่าว มีการกล่าวชมกัมพูชาในการปฏิวัติและการสร้างประเทศลักษณะนี้ ให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจแก่กัมพูชาเพราะเป็น 1 ในประเทศที่สนับสนุนแนวความคิดการปฏิวัติของตนเอง หรือเห็นว่ากัมพูชาเป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมือง อย่างไรก็ตามความช่วยเหลือ

⁴ โปลิตบูโร หมายถึงคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มักใช้กับพรรคคอมมิวนิสต์

ทางเศรษฐกิจมากมายจากจีนก็เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถหล่อเลี้ยงรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยได้เป็นระยะเวลากว่า 3 ปี

การให้ความช่วยเหลือด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จีนและกัมพูชาในสมัยของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อาจกล่าวได้ว่าใกล้ชิดกันเป็นอย่างดี ในช่วงของสงครามต่อต้านอเมริกาภายใต้รัฐบาลลอน นอล (1970 – 1975) ผู้นำเขมรแดงและรัฐบาลปักกิ่งได้มีการกระชับความสัมพันธ์และเพิ่มความสนิทสนมระหว่างกัน จากคำให้การของพล พต กล่าวว่า ยิ่งติดต่อกับจีนมากเท่าไรก็ยิ่งได้รับความร่วมมือมากเท่านั้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักการทูตกับพนมเปญ และผู้นำเขมรเป็นไปอย่างราบรื่น ถึงขนาดผู้นำของคอมมิวนิสต์บางคนได้มีโอกาสไปเยี่ยมเหมา เจ๋อตุง อย่างลับๆ อีกทั้ง พล พต ยังได้มีการขอร้องให้จีนช่วยพัฒนากัมพูชาให้ทันสมัย โดยมีประชาชนที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีผู้มีประสบการณ์ ช่างเทคนิค เทคโนโลยี กองกำลังทหารที่ไม่มีความรู้ในยุทธโศปกรณ์สมัยใหม่ ซึ่งจีนก็ได้ให้ความช่วยเหลือในส่วนนี้ อีกทั้งจีนยังรับรองพล พตในฐานะพันธมิตรที่คัดค้าน ลัทธิแก๊ง (กลุ่มนิยมโซเวียต) นอกจากนี้ เมื่อครั้งที่พล พตเดินทางไปจีนในปี 1977 มีการจัดการต้อนรับที่ยิ่งใหญ่ มีการเกณฑ์คนมาต้อนรับเป็นจำนวนมาก ประมาณ 1 แสนคน ถืองาช้างกระดากัมพูชาเข้าแถวเรียงรายตลอดถนนฉางอันทอดสู่จตุรัสเทียนอันเหมิน อีกทั้ง นายหัว กั๋วเฟิง นายกรัฐมนตรีจีนและเต็งเสี่ยวผิง ได้ไปต้อนรับคณะผู้แทนเขมรถึงท่าอากาศยาน หัว กั๋วเฟิง เคยกล่าวยกย่องระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยว่า “เป็นการเดินในแนวทางที่ถูกต้อง ด้วยการพึ่งมวลชน ยืนหยัดในความเป็นอิสระและเดินหน้าการต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธ” อีกทั้งบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์จีนได้พูดถึงสัมพันธภาพระหว่างกัมพูชากับจีนว่า “เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่มีวันแตกดับ” (คลังสมุดดาวฤกษ์, 2523 : 234) เห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีนและกัมพูชาเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ในระดับแนบแน่นทีเดียว

นอกจากนี้รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยได้พยายามพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ที่เป็นพันธมิตรกับจีน เช่น ประเทศญี่ปุ่น โดยเมื่อจีนได้ฟื้นฟูความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น บทบาททางการทูตของเอียง ซารีก็ได้มุ่งไปยังโตเกียวและมีการพัฒนาความสัมพันธ์ โดย เชี่ยว สัมพันธ์ สมาชิกของรัฐบาลกัมพูชา

ประชาธิปไตย ได้บอกกับสีหนุว่า “รัฐมนตรีต่างประเทศของญี่ปุ่นได้ให้การต้อนรับเขาอย่างอบอุ่น” สะท้อนให้เห็นว่ามีการไปเยือนกันระหว่างรัฐบาลของทั้งสองฝ่ายและอาจพัฒนาความสัมพันธ์แก่กันได้ หรือการไปเยือนประเทศแถบลาตินอเมริกา เอียง ซาร์ก็ได้ทำบทบาทไปเยือนกับประเทศที่เป็นมิตรกับจีน เพียงเท่านั้น ซึ่งการเดินทางทั้งหมดจะมีเจ้าหน้าที่ทางการทูตของจีนเป็นผู้จัดการ (นโรดม สีหนุ, 2523 : 230 - 231) นอกจากนี้ยังมีประเทศเกาหลีเหนือที่ประธานาธิบดีคิม อิลซุง (Kim Il-sung) ได้มอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับคณะผู้แทนกัมพูชา ทั้งยังมีการรายงานชีวประวัติผ่านวิทยุเกาหลีเหนือ จากความสัมพันธ์ในแง่ของพันธมิตรทางการเมืองระหว่างกัมพูชาและเกาหลีเหนือ

ผลกระทบจากการปกครองภายใต้ระบบกัมพูชาประชาธิปไตย

การปกครองระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยมีการดำเนินนโยบายการปกครองประเทศที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมและเศรษฐกิจแบบใหม่อย่างรวดเร็ว ผ่านการดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวและรุนแรง ส่งผลให้เกิดความสูญเสียและผลกระทบต่อประเทศในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

1. ด้านสังคม

จากการอพยพประชาชนและการต่อต้านทางชนชั้นที่รุนแรง ก่อให้เกิดการพลัดพรากของสมาชิกในครอบครัวของประชาชน สมาชิกบางคนของครอบครัวที่เคยเป็นสมาชิกของรัฐบาลเก่าหรือมีแนวคิดอุดมการณ์ที่แตกต่างจากรัฐบาลต่างถูกทำร้ายจนเสียชีวิตหรือต้องหลบหนีออกนอกประเทศ หากมีสมาชิกในครอบครัวเคยเป็นรับราชการอยู่ในรัฐบาลเก่าอาจจะต้องโดนทำโทษไปด้วย ทำให้สมาชิกบางคนในครอบครัวต่างหวาดกลัวที่จะยอมรับว่ามีญาติเคยรับราชการหรืออยู่ต่างประเทศ จึงทำการเปลี่ยนชื่อของตนเอง นอกจากนี้ประชาชนยังต้องทำงานอย่างหนักเพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลทำให้ประชาชนจำนวนมากเสียชีวิตทั้งจากการทำงานอย่างหนัก การอดอาหาร และการไม่คุ้นชินกับสภาพอากาศเป็นจำนวนมาก ภายใต้ระบอบการปกครองกัมพูชาประชาธิปไตย มีผู้เสียชีวิตทั้งสิ้นประมาณราว 2 ล้านกว่าคน ซึ่งในขณะนั้นประชากรกัมพูชาทั้งหมดมีเพียงประมาณ 7 ล้านกว่าคน และจากผลสำรวจเบื้องต้นโดยเลือก 38 ครอบครัวในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ผลปรากฏว่าในปี 1975 สมาชิกจำนวน 11 คน ของครอบครัว

เหล่านี้ถูกฆ่าตาย ในปี 1975 - 1976 มีผู้เสียชีวิตเพราะเจ็บไข้จำนวน 6 คน ปี 1977 เสียชีวิตเพราะถูกสำเร็จโทษ 4 คน และในปี 1978 เสียชีวิตจากโรคมะเร็ง 2 คนและเสียชีวิตเพราะถูกสำเร็จโทษ 22 คน (อีวา มิสลิวีก, 2534 : 23) ซึ่งจะเห็นได้ว่าระบอบการปกครองนี้ปกครองด้วยความรุนแรง นำมาซึ่งการสูญเสียชีวิต อีกทั้งจากความคิดชาตินิยม ทำให้ ประชาชนที่ไม่ใช่ชาวเขมรแท้ถูกกำจัด เช่น ชนกลุ่มน้อยชาวจาม และคนเชื้อสายเวียดนาม เป็นต้น การเสียชีวิตเป็นจำนวนมากของประชาชนนำมาสู่ปัญหาต่อสังคมเกษตรกรรมของประเทศที่ต้องใช้แรงงานคนในการขับเคลื่อน โดยในปี 1979 กัมพูชาขาดแคลนแรงงานที่จะผลิตอาหารได้อย่างเพียงพอ ประชาชนกัมพูชาเหลือแต่ประชากรผู้ใหญ่ที่อ่อนแอและส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ทารกและเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปีมีเกือบ 45 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรขณะนั้น ประชาชนในสาขาวิชาชีพต่างลดจำนวนลงอย่างเห็นได้ชัด ในปี 1980 สัตว์แพทย์ในประเทศมีใบอนุญาตเพียง 1 คน ในปี 1975 แพทย์จากจำนวน 450 คน เหลือเพียง 45 คนในปี 1979 และครูจากจำนวน 200,000 คนลดเหลือ 7,000 คน ในทศวรรษ 1970 - 1980 อีกทั้ง ทำให้อัตราเด็กที่เกิดในปี 1979 แพทย์มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการ โดยอัตราเกิดในปี 1979 เพิ่มสูงปีละ 7 เปอร์เซ็นต์ ต่างจากช่วงเขมรแดงที่อัตราการเกิดต่ำเหลือเพียง 1.93 เปอร์เซ็นต์ในปี 1978 เนื่องจากสภาวะทางสังคมที่กดดันและรุนแรง ทั้งยังมีการแยกประชากรเพศหญิงและชายออกจากกัน ถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายการแต่งงานแต่อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นเลย

จากการสูญเสียประชากรเป็นจำนวนมากทำให้ประชาชนกัมพูชามีสัดส่วนประชากรต่างกัน โดย สัดส่วนผู้เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย ผู้หญิงต้องรับภาระมากขึ้น จากการสำรวจในปี 1986 ประชากรในพนมเปญ จาก 217 ครอบครัว มี 53 ครอบครัว ที่มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้หญิงและในจำนวนนี้ร้อยละ 91 เป็นหญิงหม้ายที่ต้องรับภาระเลี้ยงลูกโดยลำพัง ซึ่งผู้หญิงเหล่านี้ไม่เพียงแต่ต้องปฏิบัติภาระหน้าที่ตามประเพณีของตนเท่านั้น แต่ยังต้องปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ชายอีกด้วย⁵ และจากความไม่สมดุลกันของจำนวนประชากรทำให้เพศชายสามารถมีภรรยาได้มากกว่า 1 คน จากการบอกเล่าของหญิงราย

⁵ ตามประเพณีกัมพูชา เพศหญิงและชายจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน โดยงานที่ต้องใช้กำลังแรงมากๆ เช่น การพรวนดิน วิดน้ำเข้านา เป็นต้น เป็นหน้าที่ของผู้ชาย ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่ทำงานบ้าน เย็บปักเสื้อผ้า เลี้ยงดูลูกหรือเป็นผู้ช่วยผู้ชายทำงานในหน้าที่ที่ใช้แรงงานน้อยกว่า

หนึ่ง กล่าวว่า “ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปมาก จากเดิมที่ครอบครัวช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามภรรยาต่าง ซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน แต่ปัจจุบัน ผู้ชาย กลายเป็นคนไม่ดี ชอบคดโกง หลอกหลวง เราไม่สามารถไว้ใจกัน ได้อีกแล้ว” (อีวา มิสลิวิค, 2534 : 73) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากการขาดแคลนประชากร โครงสร้างครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สมาชิกในครอบครัวต่างแหวะแวงซึ่งกันและกัน เนื่องจากระบบการปกครองได้สอนให้ประชาชนรายงานจับผิดซึ่งกันและกันไม่ว่าคนนั้นจะเป็น สมาชิกในครอบครัว หากมีความคิดเห็นต่างจากพรรคต้องถูกกำจัด ทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกันเองของสมาชิกของครอบครัว และยังคงหลงเหลืออยู่ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองไปแล้วก็ตาม จากคำกล่าวของชายคนหนึ่งที่ว่า “แม้กระทั่งทุกวันนี้ ผมยังกลัวที่จะบอกความลับกับภรรยา ของผมเพราะไม่มั่นใจในอนาคต “ (อีวา มิสลิวิค, 2534 : 16)

นอกจากนี้ ระบบกัมพูชาประชาธิปไตยได้ใช้เยาวชนเป็นกำลังสำคัญ รัฐบาลเขมรแดงได้พราก เด็กออกจากพ่อแม่ นำมาอบรมเลี้ยงดูด้วยตัวเอง ปลูกฝังแนวคิดของพรรค ฝึกการใช้อาวุธ หล่อหลอมให้ เป็นกำลังสำคัญของการปฏิวัติ ทำให้เยาวชนเหล่านั้นปฏิเสธความเชื่อและประเพณีต่าง ๆ ไม่เชื่อฟังคำ สอนของพ่อแม่ เชื่อว่าทุกคนเท่าเทียมกัน มีความมั่นใจในตนเองในทางที่ผิดและตนสามารถทำร้าย ร่างกายผู้ที่เห็นต่างได้อย่างชอบธรรมและถือเป็นเรื่องที่ถูกต้อง อีกทั้งเยาวชนเหล่านี้ยังมีความคิดชาตินิยม อย่างแรงกล้าเชื่อฟังเพียงผู้นำของพรรคเท่านั้น ทำให้เยาวชนบางคนไม่ให้การเคารพพ่อแม่ของตนเอง มี นิสัยที่ก้าวร้าว โหดเหี้ยมและกล้ารายงานความผิดของผู้อื่นได้แม้แต่กระทั่งพ่อแม่ของตนเอง

2. ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจเป็นแบบพึ่งพาตนเองโดยอาศัยการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นสำคัญ มีการยกเลิกเงินตรา ปิดธนาคารทุกแห่ง ทำให้ไม่มีเงินหมุนเวียนในสังคมและตลาดภายในประเทศ เงินตราต่างประเทศถูก ระวังเนื่องจากมีการดำเนินนโยบายที่ปิดรับจากภายนอก โรงงานอุตสาหกรรมถูกปิด กลายเป็นสถานที่ที่ ใช้ประโยชน์แก่รัฐบาล เช่น โรงเก็บระเบิดและอาวุธเป็นต้น ทำให้ภายหลังระบบการปกครองถึงแม้ โรงงานเหล่านั้นจะสามารถกลับมาทำงานได้ปกติแต่ประสิทธิภาพการผลิตยังผลิตได้ไม่เต็มที่และไม่ เพียงพอต่อความต้องการ

ภายหลังจากล้มระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยไปแล้ว 9 ปี กัมพูชาก็ยังต้องพึ่งพาตนเองด้านการอาหารอยู่ การเกษตรยังให้ผลผลิตได้ไม่ถึงระดับก่อนการเกิดสงครามและยังไม่สามารถผลิตข้าวที่เป็นอาหารหลักได้อย่างเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ พื้นที่ทำนาเกือบ 3,750,000 ไร่ไม่ได้ทำการเพาะปลูก ถูกปล่อยเป็นพื้นที่ว่างเปล่า เพราะขาดเครื่องมือ เครื่องจักร สัตว์ และการควบคุมน้ำที่ดี อีกทั้งยังต้องเผชิญกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ทำให้ยังเกิดการอดอยากอยู่ในสังคมกัมพูชา ส่วนภาคการประมง ในขณะที่เกิดการขาดแคลนอาหารแต่การประมงของกัมพูชาถือได้ว่ามีประสิทธิภาพพอสมควร การประมงสัตว์น้ำ เช่น ปลา เป็นผลผลิตที่ได้ในจำนวนมาก แต่ปรากฏว่าปลาหลายพันตัวกลับไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ปลาเหล่านั้นต่างถูกปล่อยทิ้งในทะเลสาบตวนเลสาป (Tonlé Sap)⁶ เพราะประชาชนไม่สามารถส่งปลาไปขายยังตลาดหรือจังหวัดอื่น ๆ ได้ อีกทั้งยังขาดบุคลากรผู้มีความรู้เรื่องการถนอมอาหารทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น การตากแห้งปลา เป็นต้น ที่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนปลาที่มาก นอกจากนี้ ยังเกิดปัญหาการขาดแคลน แหจับปลา เนื่องจากขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ทำแห ทำให้ปลาเหล่านั้นถูกปล่อยทิ้งและกลายเป็นสินค้าที่มีราคาแพงในท้องถิ่น

3. ด้านวัฒนธรรม

ประชาชนถูกห้ามจัดพิธีกรรม ประเพณีและวัฒนธรรมทุกชนิด ทำให้ให้ประเพณีบางส่วนขาดการชะงัก วัฒนธรรมบางอย่างขาดการสืบทอด โบราณสถานถูกทำลาย ถูกปรับเปลี่ยนเป็นสถานที่สำหรับการใช้ประโยชน์ให้แก่พรรค ขาดการดูแลรักษาอย่างมีระบบทำให้โบราณสถานเหล่านั้นเกิดการพังตามกาลเวลา เช่น นครวัด เป็นต้น โบราณวัตถุต่าง ๆ เช่น พระพุทธรูปถูกทำลายกลายเป็นสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ ไม่ได้รับการเคารพนับถือ คัมภีร์ทางศาสนาถูกเผา ประชาชนห้ามนับถือศาสนาทุกศาสนา เพราะรัฐบาลเห็นว่าศาสนาเป็นเครื่องมือมาประชาชนรูป ประชาชนต้องเชื่อและนับถือได้เพียงแต่รัฐบาลเท่านั้น

⁶ ทะเลสาบเขมร หรือ โตนเลสาบ เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่บริเวณตรงกลางของประเทศกัมพูชา มีพื้นที่ประมาณ 7,500 ตารางกิโลเมตร เป็นทะเลสาบที่มีปลาน้ำจืดชุกชุม ทำให้ชาวกัมพูชาจำนวนมากที่อาศัยอยู่ในบริเวณแห่งนี้นิยมประกอบอาชีพประมง

การศึกษา ประชาชนไม่มีความรู้เนื่องจากมีการยกเลิกแผนการเรียนการสอน โรงเรียนถูกปิด
เยาวชนต้องเรียนแต่เนื้อหาที่เกี่ยวกับการปฏิบัติและแนวคิดของพรรคเท่านั้น ทำให้เยาวชนในยุคนั้น
กลายเป็นเยาวชนที่ไม่รู้หนังสือและไม่สามารถประกอบอาชีพอย่างอื่นได้ นอกจากการทำนาและการทำ
การปฏิบัติ เพราะเยาวชนมีความรู้เพียงแค่นี้เท่านั้น

นอกจากนี้ เชื้อชาติอื่นในกัมพูชาต่างถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยชาว
จาม⁷ ที่มีภาษา วัฒนธรรมและศาสนา ที่แตกต่างกับชาวกัมพูชาอย่างสิ้นเชิง ชาวจามถูกห้ามใช้ภาษาของ
ตน มีการยกเลิกให้นับถือศาสนาอิสลาม ห้ามประกอบพิธีกรรมของเผ่า อีกทั้ง การอยู่ร่วมกันแบบระบอบ
คอมมูน ทำให้ชนกลุ่มน้อยชาวจามต้องปรับตัว เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง เช่น การกินอาหารร่วมกัน
กับผู้อื่น กล่าวคือ ตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ห้ามผู้นับถือกินเนื้อหมู หากกินจะถือว่าเป็นการ
ละเมิดกฎของศาสนา แต่การอยู่ในสังคมคอมมูนทำให้ชาวจามต้องกินร่วมกันกับผู้อื่น มีการบังคับให้กิน
หมู ชาวจามบางคนเลือกที่จะไม่กินแต่หากบางคนทนความหิวไม่ได้ก็ต้องกินเพื่อความอยู่รอด ทั้งยังมีการ
ทำลายศาสนสถาน โรงเรียนสอนศาสนาและคัมภีร์อัลกุรอาน ส่งผลให้ชาวจามจำนวนมากต้องอพยพลี้ภัย
ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทยและมาเลเซีย เป็นต้น

4. ด้านสุขอนามัย

การปิดโรงพยาบาลและการปฏิเสธการรักษาแผนตะวันตกทำให้การบริการสาธารณสุขของ
กัมพูชาหยุดชะงัก โรงพยาบาลตะวันตกถูกแทนที่ด้วยสถาบันที่ให้บริการเฉพาะยาพื้นเมืองเท่านั้น ในปี
1975 บุคคลากรทางการแพทย์มีเพียง 450 คน และในปี 1979 เหลือเพียง 45 คน ทำให้มีปริมาณไม่
เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน อีกทั้งยังขาดเครื่องมือทางการแพทย์ที่ได้มาตรฐาน ประชาชนต่างเป็น
โรคท้องร่วง ขาดอาหาร มาลาเรีย และวัณโรค จากการขาดสุขอนามัยขั้นพื้นฐานและสภาพแวดล้อมใน

⁷ ชาวจามในกัมพูชาถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หลักที่มีจำนวนประชากรอยู่ในลำดับที่ 4 โดยประชากรที่มีจำนวน
มากที่สุด คือ เชื้อชาติกัมพูชา ซึ่งชาวจามส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม นิยมอาศัยอยู่บริเวณโตนเลสาบ ในภาคตะวันตก
ภาคใต้และภาคกลางของกลุ่มน้ำโขง

การดำรงชีวิต ประชาชนส่วนหนึ่งกลายเป็นคนพิการ จากภัยทางสงครามและการได้รับการดูแลรักษาที่ไม่ถูกต้อง เห็นได้จากคนพูดของชายคนหนึ่งที่ว่า “บาดแผลถูกสะเก็ดระเบิดเล็กน้อย หากมีโรงพยาบาลที่ทันสมัยก็คงผ่าออกได้ แต่สำหรับกัมพูชาหมอตตามหมู่บ้านจะใช้วิธีที่ง่ายและไม่ซับซ้อน คือ การตัดอวัยวะชิ้นนั้นทิ้งไป เพราะเครื่องมือทางการแพทย์มีไม่เพียงพอ” (ยูทิงยิม ลิมเลิศวาทิ, 2546 : 192) ทำให้ประชาชนเหล่านั้นกลายเป็นประชาชนที่มีร่างกายพิการในภายหลัง นอกจากนี้ ภายใต้การปกครองของเขมรแดง ประชาชนไม่มีโอกาสรักษาความสะอาดของร่างกายจนเกิดความเคยชินและเป็นต้นกำเนิดของการเกิดโรคในภายหลัง เห็นได้จาก นายแพทย์คนหนึ่งกล่าวว่า “ชาวชนบทที่เข้ามาทำงานในกรุงพนมเปญ ระหว่าง 1979 – 1981 ไม่รู้ว่าชีวิตเมืองหลวงเป็นอย่างไร ไม่รู้จักการใช้สบู่ และไม่รู้จักการใช้วิธีการรักษาความสะอาดให้แก่ตนเอง” (รุ่งฟ้าและกมล เข้มทอง, 2527 : 237) และจากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขรายงานว่า ประชากรร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีน้ำสะอาดดื่ม จากปัจจัยเหล่านี้ทำให้ประชาชนกัมพูชาเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยต่าง ๆ และนำมาสู่การสูญเสียเป็นจำนวนมาก

สภาพจิตใจของประชาชนกลายเป็นคนวิกลจริต ผู้คนต่างระแวงซึ่งกันและกัน จากการกดขี่ทารุณและการสูญเสียบุคคลในครอบครัวทำให้เกิดความหวาดกลัว วิดกกังวล ขาดแรงจูงใจและความหวังในการใช้ชีวิต หญิงสาวเขมรรายหนึ่งในพนมเปญได้สารภาพกับเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชนว่า “ฉันมีผ้าผืนหนึ่ง เขียนว่า การมีชีวิตคือการมีความหวัง แขนงไว้หน้าบ้าน ฉันมองมันทุกเช้า บางครั้งก็อยากดึงมันลงมาผูกคอตัวเอง แต่ฉันรู้ว่าฉันต้องมีความหวังเพื่อลูกของฉัน ” (อีวา มิสลิวีก, 2534 : 70) เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสิ้นหวังของประชาชนในการมีชีวิตอยู่แต่เธอก็จำเป็นต้องมีชีวิตอยู่เพื่อลูกของเธอ นอกจากนี้ ประชาชนไม่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ระบบการปกครอง เพราะกลัวถูกลงโทษ เห็นได้จากคำพูดของหัวหน้าฝ่ายเทคนิคคนหนึ่ง กล่าวว่า “วิธีการที่ดีที่สุดคือไม่ทำตัวให้เด่นและสนใจแต่เรื่องของตนเองเท่านั้น ผมอยู่มา 4 รัฐบาล ตั้งแต่สมัยกษัตริย์ สมัยเจ้าสีหนุ สมัยลอน นอล และสมัยสหรัฐอเมริกาที่ระเบิด อยู่สมัย พล พตนิยมจีนและตอนนี้อยู่ภายใต้รัฐบาลเฮง สัมรินที่เวียดนามสนับสนุน ใครจะรู้ว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร และต้องถูกสั่งให้ทำแบบไหนอีก ” (อีวา มิสลิวีก, 2534 : 70) ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความหวาดกลัวของประชาชนที่ฝังอยู่ในความคิดและจิตสำนึกที่กำจัดสิทธิการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนรูปแบบหนึ่งเพื่อเลี่ยงการถูกลงโทษจากรัฐบาล

5. ด้านคมนาคม

จากภัยของสงครามและการขาดการพัฒนากระบวนคมนาคมของรัฐบาล ทำให้ระบบคมนาคมของประเทศไม่มีประสิทธิภาพ การเดินทางเป็นไปอย่างยากลำบาก สะพานและถนนต่าง ๆ พังทลายและมีสภาพที่ทรุดโทรม การเดินทางในบางช่วงต้องพึ่งธรรมชาติ เช่น การเดินทางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชาที่สามารถเดินทางได้เฉพาะบางช่วงโดยอาศัยน้ำเท่านั้น

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าภายใต้ระบอบการปกครองกัมพูชาประชาธิปไตยได้สร้างความสูญเสียแก่กัมพูชาในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสาธารณสุขของประชาชน อันเป็นผลพวงที่เกิดมาจากแนวทางการปฏิวัติประเทศ และจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเช่นนี้ทำให้กัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยกลายเป็นสังคมที่หยุดนิ่ง ก่อให้เกิดการสูญเสียประชาชนเป็นจำนวนมากจนทำให้รัฐบาลถูกประณามว่าเป็นรัฐบาลที่ทำลายล้างเผ่าพันธุ์ตนเอง

สรุป

จากการศึกษา “อิทธิพลลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979” พบว่า ภายใต้ระบอบกัมพูชาประชาธิปไตย ที่นำโดย พล พต ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิเหมาและจากชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่สามารถล้มล้างรัฐบาลได้เป็นผลสำเร็จ การขึ้นชอบแนวคิดลัทธิเหมา เป็นการส่วนตัวของพล พต ทำให้รัฐบาลเขมรแดงได้นำเอาแนวคิดของลัทธิเหมา มาปฏิบัติใช้ในประเทศกัมพูชา เช่น การสร้างคอมมูนประชาชน การต่อต้านทางชนชั้น การยกเลิกแบบแผนดั้งเดิมและการทำสงครามประชาชน ซึ่งเป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นในจีนแล้วทั้งสิ้น กัมพูชาและจีนในสมัยพล พต และจีนมีความใกล้ชิดกันและมีการกระชับความสัมพันธ์กันอยู่เรื่อย ๆ เพื่อผลประโยชน์แอบแฝงของแต่ละฝ่าย โดยพล พตพยายามพัฒนาความสัมพันธ์กับจีนเนื่องจากเห็นว่าจีนเป็นประเทศใหญ่และกำลังมีบทบาทในบริบทโลก ส่วนจีนมองว่ากัมพูชาเป็นประเทศในการยับยั้งการขยายอิทธิพลปิดล้อมของสหภาพโซเวียต ทำให้รัฐบาลจีนได้ให้การสนับสนุนกัมพูชาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการทหาร รวมทั้งด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งความช่วยเหลือของเงินแก่รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตยได้ทำให้รัฐบาลเขมรแดงสามารถปกครองประเทศได้เป็นระยะเวลา 4 ปี

ภายใต้การปกครองระบอบกัมพูชาประชาธิปไตยที่มีการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างรวดเร็วและรุนแรงทำให้ประชาชนที่ไม่สามารถปรับตัวได้เสียชีวิต ส่วนประชาชนที่มีชีวิตอยู่ก็ต้องใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก จากการถูกกดขี่ทำงานให้แก่รัฐบาล รัฐบาลมองประชาชนเป็นสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์แต่เป็นเพียงเครื่องจักรที่สามารถสร้างผลผลิตและประโยชน์ให้แก่อำนาจและความมั่งคั่งของรัฐบาลเพียงเท่านั้น จนกระทั่งภายหลังจากการล้มล้างรัฐบาลระบอบประชาธิปไตยได้แล้ว สภาพของประเทศกัมพูชาตกอยู่ในสภาวะที่บอบช้ำ ประชากรมีจำนวนลดลงอย่างมาก ที่ดินและสาธารณูปโภคของประเทศต่างมีสภาพทรุดโทรม ทำให้ประเทศภายนอกต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือและช่วยฟื้นฟูกัมพูชาให้พ้นจากสภาวะอันเลวร้ายและเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด

บรรณานุกรม

หนังสือ

เขียน ธีรวิทย์ . (2524). **กัมพูชา**. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เขียน ธีรวิทย์, สุนัย ผาสุข, บรรณาธิการ. (2543). **กัมพูชา ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมืองและการต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คลังสมุด "ดาวฤกษ์". (2523). **กัมพูชาจากโศกนาฏกรรมสู่การคืนชาติ**. กรุงเทพฯ : ศีกษิตสยาม.

แซนด์เลอร์, เดวิด พี. (2537). **บัลลังก์เขมรร้าย**. แปลจาก Brother number one. แปลโดย บุญรัตน์ อภิชาติไตรสรณ์. กรุงเทพฯ : เดอะเนชั่น.

แซนด์เลอร์, เดวิด พี. (2546). **ประวัติศาสตร์กัมพูชา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. แปลจาก A history of Cambodia แปลโดย พรรณงาม เก้าธรรมสาร. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

เดอะอพิคไทม์. (2550). **เก้าบท วิจารณ์พรรคคอมมิวนิสต์**. กรุงเทพฯ : เดอะอพิคไทมส์.

ธิบัติ บัวคำศรี. (2547). **ชุดประวัติศาสตร์สำหรับประชาชน ประวัติศาสตร์กัมพูชา**. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.

ธีระ นุชเปี่ยม. (2534). **อินโดจีนภายใต้ระบบคอมมิวนิสต์ ความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตั้งแต่ ค.ศ. 1975 – 1991**. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชีย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นโรดม สีหนุ. (1980). **กัมพูชา สงครามและความหวัง**. แปลโดย สุรเดช กกกกลิน. กรุงเทพฯ : อาทิตย์.

รุ่งฟ้า [นามแฝง] และกมล เข้มทอง. (2527). **ปฏิวัติโหดในกัมพูชา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานหนังสือพิมพ์ชาติอธิปไตยรายสัปดาห์.

รุ่งมณี เมฆโสภณ. (2552). **ถกเขมร แลเขมร**. กรุงเทพฯ : บ้านพระอาทิตย์.

มิสลิวิก, อีวา. (2534). **ลงทัณฑ์ผู้ยากไร้**. แปลจาก Punishing the poor : the international of Kampuchea. แปลโดย วิภาพรรณ ก่อเกียรติขจร. กรุงเทพฯ : อักษรสาส์น.

ยุทธियง ลิมเลิศวาที. (2546). **“กัมพูเจีย” ประวัติศาสตร์การเมือง แห่งความบอบช้ำ**. กรุงเทพฯ : นานอนอิงค์.

เสวี ณ สงขลา. (2519). **แกะรอยคอม ๆ วิจารณ์ : คติพจน์เหมาเจ๋อตุง**. กรุงเทพฯ : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรสศึกษาการพิมพ์.

สโนว, แอดการ์. (1982). **ประเมินค่าประธานเหมา : ฐานะทางประวัติศาสตร์ของเหมาเจ๋อตุงและบทสัมภาษณ์ของแอดการ์สโนว์**. กรุงเทพฯ : เกลียวลีน.

บทความในวารสาร

ศิริพร ดาบเพชร. (2560). “แนวคิดผู้นำกับการเปลี่ยนแปลงของจีน ในสมัยปฏิวัติวัฒนธรรมและสมัยปฏิรูป” **วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 20 (มกราคม - ธันวาคม) : 257 – 270.**

สุนัย ภรณ์วลัย. (2524). “ความอัปจนของลัทธิเหมาหรือความอัปจนของลัทธิมาร์กซ์ : บทวิเคราะห์โดยสังเขปของการปฏิวัติจีน ลัทธิเหมาและเศรษฐกิจจีนหลังการปฏิวัติจนถึงปัจจุบัน.” **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ (สิงหาคม) : 8 – 55.**

สารนิพนธ์

กัญจนวัลย์ นาชัยสิทธิ. (2547). “ ขบวนการคอมมิวนิสต์กัมพูชา ค.ศ. 1963 – 1979. ” สารนิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ดวงกมล การไทย. (2559). **กัมพูชา - ชาติพันธุ์**. เข้าถึงเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2563. เข้าถึงจาก
https://www.sac.or.th/databases/southeastasia/subject.php?c_id=2&sj_id=31

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวชมภัสสร เกิดบุญดิษฐ์
วัน เดือน ปี เกิด	15 มกราคม 2541
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	92 หมู่ 6 ตำบลบางป่า อำเภอมะนัง จังหวัดราชบุรี 70000
ประวัติการศึกษา	
2559 – ปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์ คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา ภาษาจีน
2553 – 2558	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสุวรรณ รามวิท्याคมจังหวัดกรุงเทพมหานคร สายศิลป์ภาษาจีน

แบบโอนลิขสิทธิ์ภาคนิพนธ์

สาขาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า นางสาวชมภัสสร เกิดบุญดิษฐ์
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาเลือกภาษาจีน
ภาคนิพนธ์ อธิพลัทธิเหมาต่อการปฏิวัติกัมพูชาภายใต้ระบอบกัมพูชา
ประชาธิปไตย ค.ศ. 1975 – 1979
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ อาจารย์ ดร. พิภู บุซบก
ที่อยู่ติดต่อได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา 92 หมู่ 6 ตำบลบางป่า อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
70000
หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ 0850365252

ลิขสิทธิ์ของภาคนิพนธ์อันเป็นผลจากการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่ง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกำหนดตลอดอายุคุ้มครองสิทธิ์

ลงนามผู้โอน.....

(นางสาวชมภัสสร เกิดบุญดิษฐ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลงนามผู้รับโอน.....

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....